

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 1 an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 1 an de Duminică pe an 4 cor.
 pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERTURILE:

de un sf. garson: prima dată la
 10 cor.; a doua oară la 5 cor.; a treia
 oară la 3 cor. de fiecare publicare.

Astfel abonamentele, cât și inserțiile,
 nu sunt a se plăti înainte în Arad.

Statutul pentru crea și comitatul

Scrisorile adresate nu se potom

TRIBUNA

Kossuthiștii contra Coroanei.

A malacbanda.

Irta: Gróf Zichy Miklós, orsz. képviselő.

Azi már hallottam, hogy valami művészpártoló mecénás pazarul berendezett terméit számos ismerőse előtt megnyitva és a diszes társaság számára hangversenyt rendez, amelyre tőle telhetőleg a legjobb erőket szerződteti, már azért is, hogy a hallgató közönség előtt a zeneművészet iránti érzelmet dokumentálja, nehogy blamázs érje és vendégei utólagosan jól megszaporulják. Hát ilyenről már hallottam, sőt mint szerény vendég részt is vettem már benne.

De hogy egy ilyen nagy or. hónapokig tartó készülődés, az érdeklődés és kíváncsi várakozás felcsigázása után, egy nem is harmad- vagy negyed-, hanem már tízed- vagy huszadrangú malacbanda szerződött, hogy meghívott vendégsereg megalakítsa, arra valamit nyikorogjon, ilyen meg nem pipáltam. Ez izléstelen sőtise.

A „legalkotmányosabb” politikai alkotmányos koncertet anzágot Magyarországon és erre megnyerte a „kedves báró Fejérváry” és még egy néhány „kedves” ur közreműködését. Vannak ugyan Magyarországon elsőrendű erők, akik értenek a politikai zeneművészethez, a magyar közönség bizalmát és nagyrabecsülését is bírják. Tárgyalt is velük a „legalkotmányosabb” közvetlenül és politikai ügynökök által. Szerény, mondhatni tulszerény honoráriumot, igényeltek ezek az elsőrendű művészek. Csak gazdasági önállóságot hazájuk számára és a magyar ezredeken magyar vezényszót és szolgálati nyelvet. De még ezt a jogos és tulszerény honoráriumot is sokalta a „legalkotmányosabb”. Talál ő majd olcsóbb muzsikust, olyat, a ki ingyen nyikorog, jó lesz az is a magyar bagáznak. Akadt is vállalkozó: egy vén obsitos baka, kit a magyar közönség régóta onnan ismer, hogy mindig hamisan kontrázott. Ez a lepasszolt, rokkant kontrás felcsapolt primásnak, bejárta Budapestet hurokkal a kezében és mint a gyepmester a koborló kutyákat úgy hurokkal kerített egy pár szerencsétlen „mórét”. Így együtt van a „malacbanda”, a műsor is elkészül a nagy koncertre és megnyerte a „legalkotmányosabb” tetszését.

„Független Magyarország”.

Bandă de purcei

de: Contele Zichy Miklós, deputat.
(Traducere).

Aceea am auzit deja, că un Mecenat protector al artiștilor să-și deschidă saloanele somptuoase pentru numărșii săi cunoscuți și să aranjeze concert pentru publicul distins, concert la care intru cât se poate să angajeze cele mai bune puteri. Aceasta cu atât mai osebit, ca și astfel să-și documenteze — înaintea auditorului — simțul său pentru aria muzicală, ca nu cumva să se blameze și în urmă oaspeții să-l ocărăască. Despre așa ceva am auzit deja, ba ca oaspe modest am și luat parte.

Dar ca un astfel de domn mare, după pregătiri de luni de zile după ce a destăptat la culme interesarea și curiozitatea, să angajeze o bandă-de-purcei, pentru o cantitate mica ungurească a lautarilor nevoiești! Trad. un de rangul trei ori patru, ci de rangul a zecea ori douăzecea, ca să scârție spre indignarea publicului, așa ceva nu mi s'a dat să pomenesc. Asta e o prostie disgustătoare.

«Cel mai constituțional» (adecă M. Sa Regele. Trad.) ni-a mințit în Ungaria cu un concert politic constituțional și pentru acest sfârșit a câștigat pe Fejérváry și colaborarea încă a câtor-va «iubiți». Sunt, nu-i vorba, în țara asta, și puteri cari se pricep la aria muzicală și se bucură de încrederea și considerația publicului maghiar. A și negociat cu ei «Cel mai constituțional, direct și prin mijlocitori politici. Și s'au mulțumit cu onorar modest, putem să zicem prea modest, acești, artiști de mână întâiu. N'au cerut decât independența economică a țării lor și în regimentele maghiare comanda și limba de instrucție maghiară. Dar «Cel mai constituțional» a crezut însă că-i prea mult și acest modest și îndreptățit onorar.

O să găsească el muzicanți mai ieftini, de cei cari scârție gratis, bagajului unguresc bun vor fi și aceștia. S'au și găsit antreprenori: un bătrîn infanterist cu obsit, despre care se știe că întotdeauna a cântat fals. Acest lautar învechit s'a oferit șef de orchestra, a umblat prin Budapesta cu lațul în mână, și întocmai cum prinde hingherul cânil vagabonzi, a prins cu lațul câți-va «more» nenorociți. Astfel banda-de-puradei e împreună, programul e și el întocmit și pentru con-

cert s'a dat și învoirea «Celui mai constituțional».

Creдем că numoi trebuie să comentăm aceste violente diatribe la adresa M. Sale.

Alegerea din Kőbölkut. Eri s'a făcut alegerea în cercul Kőbölkut. Dintre trei candidați kossuthiști, ales a fost Szemere Miklos cu 1144 voturi.

Chiar ca în Rusia.

Sub acest titlu „Független Magyarország” scrie: Au făcut o observație interesantă, cei cari au călătorit azi pe linia Măneag. Tot la distanța de câte 30 pași în dreapta și în stînga erau postați soldați și geandari, între stîlpine erau cupate și ține și din vagoanelor de marfă cari nu erau în circulație străluciau baloane. Călătorii din Viena s'au speriat că a-șoptit revoluția, iar Ungurii se credeau pe linia din Mandjuria.

Care era cauza acestei asedieri a armatei? Oh, nu războiul, nici revoluția. Numai o călătorie. Majestatea Sa regele se întorcea la Viena dela înmormântarea arhiducelui Iosif.

Să nu fim rău înțelești: nu Majestatea Sa țarul Rusiei, ci Francisc Iosif, împăratul Austriei călătorea așa. Într'atâtă îl tem viața, în cât au examinat și podurile și barierele și au pus la pîndă soldați, deși dela 67 încoace n'au mai luat nici un fel de măsură.

Ei și așa mai departe. Căci nu numai soldați erau mulți ci și trenuri erau două. Doua trenuri particulare de curte și între cele două o mașină singură. Ei da! Se înțelege, dacă ar arunca cineva o bombă, să ajungă la primul tren! Dar curios e că Majestatea Sa nu era în al doilea ci în primul.

Așa se vede că se temeau, că aici locuiesc revoluționarii bine exerciați, cari nu vor arunca în aer primul tren și nici mașina izolată ci trenul al doilea.

Pe când scriem acestea pentru istorie, mai adăogăm, că nu e nici o vină, numai în jurul împăratului Austriei sunt câți-va derbedei de sfetnici, cari își caută grația sperînd și ațînd pe bătrînul domn, contra noastră.

Deși e păcat să aibă așa frică. Rușii își pot arunca în aer țarul: E domnul lor. Au drept la aceasta.

Noi nu ne atingem de împăratul Austriei. El e oaspele nostru. Și poporul maghiar e cavalier, respectă drepturile oaspeților, chiar și când e vorba de cel mai mare inamic al lui, de împăratul Austriei.

Numai atunci ne îmbracă ieftin și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
 dacă materia pentru haine bărbătești o cumpăram din magazinul de postavuri KIZ materie
 pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PÉCS, Király u. 1. o o o

LEICHNER și FLEISCHER.

Pacea și situațiunea militară în Extremul-Orient.

Grație intervenției energice a președintelui Statelor-Unite din America de nord, negocierile de pace încep să prinză consistență. De această dată numai stăm în fața unor simple svonuri ci în fața unui serios început de armistițiu, ce la urmă tot la pace va călăuzi pe beligeranți. Do- vadă avem în privința aceasta bunele dispozițiuni ale guvernului atât din Petersburg cât și din Tokio.

În timpul acesta, pe câmpiile de războiu din Mandșuria stau față în față încă două armate considerabile ca număr de o parte și de alta. Se afirmă din partea rusească, ori i se atribuie guvernului rus această intențiune, că generalul șef, Lenievici își menajează forțele sale fie pentru un ultim zar, fie pentru ca Rusia să nu pară cu totul demoralizată. Armata lui Lenievici ar atârna în balanță ca un gaj, că Rusia tot mai are încă ceva armată.

Dar și japonezii în ce privește situațiunea lor militară au încă armatele marelui german, Meckel, fostul instructor al armatei japoneze, valorează mai mult decât trupele demoralizate ale lui Lenievici.

Cu tot avantajul acesta, guvernul din Tokio n'a putut să refuze intervenirea pentru pace a lui Roosevelt, că într'un cas contrar, ar fi arătat că e ireconciliabil și-ar fi pierdut cu desăvârșire simpatia puterilor Republice, ce au o valoare mai mult decât platonică pentru Japonia.

Așadar Japonia a aderat în principiu la ideea de pace, dar în același timp nu s'a grăbit să comunice nici acum, nici acum două luni (când din nou se vorbea de pace) condițiunile sale de pace.

Ambasadorul japonez din Washington, Takahira, n'a putut da președintelui Statelor-Unite americane, nici o deslășire în privința condițiunilor de pace. Ceea-ce s'a auzit în diplomația internațională despre condițiunile de pace ale Japoniei n'a fost și nu este decât o încercare a opiniei publice. Într'aceea Japonia lucrează în Mandșuria ca și cum s'ar găsi în plină campanie.

Dacă ar mai dobândi încă o fronză la cununa de lauri, poate că n'ar strica. Eacă cum judecă guvernul Mikadului și însuși mareșalul Oyama. Se poate întâmpla și cazul ca guvernul rusesc să declare că nu poate accepta condițiunile de pace ale Japoniei. În acest cas, dară Japonia nu și-a continuat pregătirile, poate să fi ajuns într-o stare oare-care de inferoritate. Dar această nu-i suride guvernului japonez, care știe cam cât se poate încrede în sinceritatea diplomației ruse. Eată de ce în sferele guvernamentale din Tokio se cere ca Rusia să dea garanții reale pentru tot timpul cât vor dura negocierile de pace.

Să dea în puterea Japoniei Vladivostokul sau insula Sachalin. Altmintrelea, neîncercătorii japonezi pot să creadă că Rusia vrea să câștige timp, sub pretextul unui început de negocieri pentru pace. Neîncrederea aceasta a Japoniei desigur că va întârzia încheierea definitivă a păcii într'un timp ceva mai apropiat. Dar speranța terminării războiului nu e de loc exclusă. Și unii și alții, au nevoie de liniște după 16 luni d'o formidabilă campanie. Rusia poate și trebuie să aducă oare-cari sacrificii în interesul păcii, dacă nu pentru alte motive, cel puțin pentru siguranță din interiorul țării. Ea se simte amenințată și grav paralizată d'o groaznică revoluțiune. Războiul ei din Mandșuria e cum nu se poate mai impopular. Poporul nu mai vrea să contribuie la prelungirea lui cu nici un preț.

De va fi totuși forțat la noul sacrificiu, armata nu-și va face datoria cu devotament și încă mai puțin cu entuziasm.

Dar și Japonia are motive d'a se grăbi să încheie pacea. Ea poate fi mulțumită că și a arătat forța sa militară, ce a surprins lumea întreagă. Victoriile ei sunt aproape fără exemplu în istorie. O pace echitabilă, nu umilitoare pentru Rusia, o va înălța în stima lumii întregi. Pe câmpul de războiu ea a dat pilde de o superioritate morală desăvârșită; la finitul războiului a ceas notă ar face un efect plăcut și general. După sacrificiul colosal de eră de liniște e necesară chiar pentru consolidarea consecințelor succesului strălucit. Deci japonezii ca să nu piardă, tocmai când au ajuns la mal, rezultatele victo-

riilor lor trebuie să caute a impune condițiuni rezonabile și nu umilitoare. Căci, guvernul Mikadului nu trebuie să piardă din vedere că dacă o mare parte din Europa a aplaudat la înfrângerea Rusiei biurocratice, în fața organizării rasei galbene de către Japonezi, toată rasa albă se va scula!

Din străinătate.

Chestiunea Marocului. D. Juarés protestă prin ziarul „l'Humanité” de faptul că guvernul englez a declarat cu atâta grabă Sultanului din Maroc că refuză să participe la o conferință internațională cu privire la chestiunea marocană. Acest demers al Angliei, zice deputatul socialist, nu este de natură a grăbi soluțiunea conflictului. Avantagiile ce Anglia a tras din aranjamentul franco-anglez nu sunt amenințate, că Franța este convinsă acum ca și înainte că este în propriul său interes ca și în interesul păcii generale, ca să întretie legături amicale cu Anglia.

Dacă Franța negociază cu Germania cu privire la chestiunea marocană, aceasta nu ar putea întru nimic să violeze înțelegerea anglo-franceză, Franța profită pur și simplu în interesul păcii generale, de libertatea sa de acțiuni acordată printr'o înțelegere, dacă Franța este convinsă că nu poate să-și desvualte influența în Maroc decât de acord fiind cu toate Puterile printr'un regulament internațional. Nu se pricepe pe de altă parte cum ar voi Anglia se împiedece aceasta fără a contra veni în mod direct acestui aranjament.

Anglia, continuă dl Juarés, să nu se lase a fi târâtă în rivalitatea sa contra Germaniei, marind dificultățile ivite între Germania și Franța. Căci guvernul englez și-ar atrage un grav blam dacă ar voi să facă din înțelegerea anglo-franceză o cursă pentru Germania și un pericol pentru pacea generală.

În jurul sufragiului universal. Zi-lele acestea se vor face alegeri generale de legislatură în Holanda. Mandatul celei de a doua camere alese în 1901 a expirat. E chestiunea acum de a se ști dacă va mai rămâne în capul afacerilor cabinetul conservator Ultramontan care a venit acum patru ani sub presidenția lui Kuyper. Acesta a putut conduce cu o majoritate de vr'o două-sprezece voturi țara care e în general liberală.

În parlamentul cel nou lupta se va da în jurul articolului 80 al constituțiunei holandeze care se opune la introducerea sufragiului universal.

Până acum nu s'a stabilit încă o înțelegere între fracțiunile liberale pentru a modifica acest articol și din această pricină cabinetul Kuyper s'a putut și se poate menține în capul treburilor publice.

Războiul ruso-japonez.

Ofensiva lui Oyama. La 20 Maiu cele două armate erau despărțite prin vre-o 150 de klm. și numai avantposturile se ciocneau. De atunci Oyama pare că execută cu aripa lui cea stângă, o mișcare pentru a ajunge la calea ferată spre răsărit de Karbin. Japonezii înaintează în trei corpuri și mai ales spre Tuang-Kuasian. Aripa dreaptă sub Kavamura pare că a ajuns la Hoifakaku-unde Hoifa se varsă în Sungari. De acolo merge un drum spre Omoso și spre Kirin. Deci armata lui Kavamura se alină între Hasegava și Kuroki. Poate lucra cu Kuroki amenințând Ninguta (la calea ferată Vladivostoc-Harbin).

Armata lui Hasegava (în Coreea) înaintează pe lângă Tumei în sus, trebuie să fie la Un-dien, unde Tumenul cârănește spre sud. Acest loc e la 165 de klm. la apus de Vladivostoc și la 182 de klm. la sud de Ninguta.

E de crezut că vor fi aci lupte pentru stăpânirea amânduror țărmurilor Tumenului. După trecerea Tumenului, Hasegava va putea ajunge fie spre Ninguta, fie spre Vladivostoc, după-cum o fi planul statului major. Rușii sub comanda generalului Andreef au plecat dela Vladivostoc ca să apere trecerea Tumenului.

Deci planul lui Oyama se vede. Cu puteri zdrobitoare, de două ori mai mari ca ale lui Lenievici, îl încunjoară din toate părțile. Vladivostocul, după scufundarea flotei rusești, va cădea, și încă repede.

Japonezii au cel mai bun aliat orbirea și nepriceperea celor ce au în mână soarta poporului rus.

M. von Brandt, un cunosător al Chinei, Rusiei și Japoniei, căci a fost lung timp ambasador al Germaniei, constată că și după înfrângerea dela Tsushima ca și după cea dela Mukden, se fac încercări de a ajunge la încheierea păcii. Japonia însă a declarat că Rusia va afla condițiile păcii, pe dată, dar numai când se va adresa de a dreptul la Japonia cu întrebarea, deci când se va mărturisi biruită.

În 1895 Japonia, după ce a bătut pe Chinezi n'a voit să înceapă tratativele până ce Li-Hung Ciang n'a avut împuternicire de a trata singur fără a mai cere deslegare dela guvernul chinez. Și atunci Statele-Unite au mijlocit înțelegerea asupra condițiilor în care Japonia va intra în negocieri cu Li-Hung-Ciang. Se pare că de data aceasta Japonia nu va începe negocierile înainte de a i-se fi garantat un minimum de concesiile de către un număr de puteri.

Încheierea păcii atârna de cererile Japoniei Coreea, Port-Arthurul, părăsirea Manciuriilor de Ruși, în total sau în parte, nu vor întâmpina greutăți. Nici în chestia căderii Sahalinului și a bătălii ferate trans-manciuriene și trans-siberiene (partea din Manciuria) nu e cu neputință înțelegerea. Mult mai grea, cu mult mai grea e chestia despăgubirii de război și chestia poziției Rusiei pe viitor în Orientul cel mare.

La începutul războiului Japonia a emis o declarație publică de ceva peste un miliard, de atunci s'a sporit cu 1100 milioane. N'am greși socotind că datoria va ajunge la patru miliarde și șapte sute cinci-zece de milioane de lei, chiar dacă pacea nu va întârzia mult.

Un miliard va trebui pentru completarea flotei și pentru repararea celor prinse, cât și pentru înnoirea materialului. Întrebarea e: va plăti Rusia aceste cinci miliarde pentru a-i da putință să plătească Angliei banii luați cu împrumut ori se va hotărî a întrebuița acești bani pentru purtarea războiului, cu nădejdea de a bate pe Japonezi sau a-i slei din punctul de vedere al finanțelor? Înfrângerea Japoniei n'ar fi pe placul Angliei. Rusia nu va primi decât cu totul depărtată de oceanul cel Mare. Rusia, uriașă cum e, are nevoie de comunicații pe mare și ori câte greșeli a făcut Rusia, dar drept are să-i fie marea deschisă. A voi să ia Rușilor Vladivostocul sau a-i împiedeca să întărească punctul unde transsiberianul se sfârșește, înseamnă a împiedeca încheierea păcii.

E greu de știut dacă guvernul japonez va putea să facă a triumfa glasul rațiunii regi pacea în flotă și în armată, biruitoare și față cu partidul radical, al cărui șef, Okuma, s'a rostit de mai multe ori pentru cele mai aspre condiții față cu Rusia. Condiții grele din partea Japoniei vor întări partidul militar rusesc și vor da războiului, în Rusia, popularitatea care-i lipsește.

Cât despre un congres care să caute a regula condițiile păcii, apoi acesta ar fi cel mai nemerit mijloc de a se ajunge la pace. Ori dacă va fi congres, apoi să ia la el parte toate puterile.

„Giornale d'Italia”, vorbind de echilibrul european, zice: „Înfrângerea Rusiei neta-găduit că strică echilibrul între puterile mari europene. Germania e aliată cu Austro-Ungaria și Italia. Înainte s'ar fi simțit dubla alianță, una de tare cu tripla. Astăzi înfrângerea a rupt pe Rusia economică și morală, Anglia lucrează de ani de zile să izoleze pe Germania; apropierea anglo-franceză a fost rodul cel mai însemnat al acestor silinți. Dar Germania a zdrobit c'o singură lovitură firele diplomației

anglo-franceze". Ziarul crede că Franța și Germania se vor înțelege în chestia Marocului și că guvernul italian ar face bine să mijlocească pentru această înțelegere.

Despre duel.

(Urmare.)

Încă așa fel de duel sau luptă privată este oprită strâns creștinilor și filosoficește cugetat și judecat, ce din următoarele să poate apărî vedea:

1. Pentru că după legea naturii este strâns oprită a baga viața omului în pericol de a o pierde sau a o strica, pentru bunuri mai mici și mai neprețuite decât este viața, iară cinstea și numele cel bun care cel ce prin așa lupte voeste a și-l răscumpăra, este mai puțin bun decât viața, că ținându-ne întreaga viață, bunul nume și cinstea noi o putem și mai târziu redobândi, iară viața odată perdută mai mult nu să poate redobândi.

2. Este cel mai mișel înjosit mod, de aș câștiga prin așa luptă nume bun; că din aceea că eu pe altul l'oi învinge în luptă, nu urmează, că eu aș fi nevinovat, că a învinge pe altul sau a-l amorî în așa luptă, urmează dela puterile trupesti și dela mai isteata mea indeletnicire în arme, care și cel mai rău om o poate avea mai bună decât cel nevinovat, care nici putere așa mare n'are, nici indeletnicire.

3. Este așa luptă în contra scopului societății omenești, că cauza cea mai de frunte pentru ce oamenii s'au lăpădat de sălbatică libertate animală și s'au lăsat pe sine prin capi și povățuitori a se guverna, este ca să nu să mai întâmple ce să întâmpla atunci, că fiecare se făcea sieși judecător și se sfășia, se omorîau unul pe altul ca animalele înțelelegătoare, ci ca tuturor oamenilor.

În societate, prin publica putere să li-se facă dreptate, care mai mulți și mai învățați, mai ușor o pot afla, decât fiește care om privat răpit de inferbântătele sale patimi, și interese private, aceea însă ce să împotrivesc scopului societății și face s'ia mai marilor puteri a societății nu să poate suferi.

4. Pentru că așa fel de luptă izbânditoare în duel, este în contra tuturor simțimentelor pietății și a religiei, că cel ce provoacă pe altul la așa privată luptă izbânditoare pentru oare-ce netrebnică și fantastică umbră a cinstit și pretuiri sale, acela și a sa și a altuia mântuire o aduce în primejdie, că zice Dumnezeu să nu omori, și întimplându-i-se au unuia au altuia, au amândurora prin a inferbântătele izbânditoare lupte răniri, moarte, așa oameni cu inimă plină de ură și izbândă, negătiți merg înaintea dreptului județ a atotputernicului Dumnezeu.

5. Este aceasta luptă și în contra bunului patriei, că prin așa lupte izbânditoare se omoară mulți bărbați eroi bravi a patriei, cari să fi rămas întregi și n' viață, ar fi putut fi mădulare mult folositoare patriei sale.

6. Și pentru-că adevărata tărie și bravură a omului numai în virtute și în faptele cele bune stă, care viața noastră numai atunci a o jertfi poștește, când aceasta pentru bunul de obște a omenimei și din mai înalta datorință suntem deobligați a o jertfi, iar afară de aceasta întâmplare trebuie de aște primejdiile să-și apere și păstreze viața sa; și nime cu mintea înțeleaptă nu va putea zice pe acela a fi tare și brav, care din fală și sumeție amestec să bagă pe sine în pericol de moarte despre ce vestitul orator Cicero în cartea a 2 c. 19 despre dato-

torințe așa zice: *„Acea istețime a inimii, care să vede în pericle, și lucruri, când dreptatea poștește, însă nu se luptă pentru bunul de comun, ci pentru al său privat, este smintită: că aceasta nu numai nu este virtute, ci este o grozăvie, omenimea înfiorătoare“*.

7. Prin așa lupte private nu se face păcat numai în contra bunului de comun ci și în contra familiilor societății omenești, că de multe-ori prin așa lupte se omoară sau să chilăvesc capi, stâlpii celor mai nobile mai folositoare familii și așa pe acestea le bagă în cele mai triste dureri și întristări, ba prin pierderea capului așa familie de multe ori cu totul să nimicește.

Mal pe urmă a 8-a. păcătuiesc duelanții în contra dragostei frățești sau deapropelul, fiind-că pe deapropapele său în așa luptă tocmai ținând a-l omori, și fiind-că omorul de-adreptul fără de judecata puterii cel mai înalte, nu este iertat; că așa doi oameni când după convoirea sa, să luptă să vede că nu se luptă cu cumpătul, de a respinge așa puterea inamicului, cât să nu-l vame, ci fiește care parte voeste deapreptul sau moartea sau vătămarea unui altuia. Care păcat cu atâta este mai mare, cu cât prin așa lupte creștinii au luat aceasta datină dela popoarele barbare, care cât ce cu ceva injurie sau batjocură se vătămă unul pe altul acela se numea infam adică om defăimat, dacă pe acela, care lui așa fel de vătămare îi cauza nu l'ar fi provocat la luptă duelară ca aceasta, sau cel provocat dacă la așa luptă nu s'ar fi rezolvat pe sine.

(Va urma.)

ULTIME ȘTIRI.

Pesta 21 Iunie.

Din Pesta ni-se telefonează următoarele:

La oarele 9^{1/2} e multă lume adunată în jurul parlamentului. Sedița promite să fie interesantă. Partidul naționalist va prezenta o adresă în care protestează contra guvernului Fejerváry, sunând că n'are încredere în el. Toth, intendentul casei, a refuzat să introducă noul guvern și așa ministerul Fejerváry va fi introdus printr'un funcționar.

Deputații români sunt cu toții în Pesta.

Visitațiunea canonică a P. S. Sale Episcopului I. I. Papp în Micălaca.

Duminecă în ziua întâia a sf. Rusalii P. S. S. Episcopul Ioan I. I. Papp însoțit de P. C. Sa Roman R. Ciorogar director seminarial, protopopul Vasile Beleş și protodiaconul Dr. Iustin Suciu, a descins în mijlocul credincioșilor bisericii noastre drept măritoare românești la așa numită visitațiune canonică.

Înaltul prelat a fost primit într'un chip imponent. Banderiu de călăreți l-a așteptat la hotar și un lung șir de trăsură l-a petrecut în comună între ovațiile nesfârșite ale populației.

P. S. Sa a decins de-adreptul la biserică unde preoții în ornate au primit pe Arhierul. Serviciul divin a fost pontificat de însuși P. S. Sa Episcopul cu asistența P. C. Sale R. R. Ciorogar director seminarial, protopopul Vasile Beleş și preotul Paul Felneac, cei doi preoți locali protodiaconul Dr. Iustin Suciu și diaconul Ioan Musca, care în decursul liturghiei a fost hirotonit într'un preot pentru parochia Gavojdia. A cântat schimbându-se corul seminarial din Arad sub conducerea profesorului Trif Lugojan și corul țărănesc din Micălaca.

Biserica era îndesată de credincioși. P. S.

Episcopul a ținut apoi o prea frumoasă edificatoare cuvântare, plină de înalte învățături creștinești pe care cei-ce le-au auzit nu le vor uita'n curând.

După liturgie P. S. Sa între ovațiile populației și însoțit de suita-l, s'a reîntors la reședință în Arad.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 21 Iunie 1905.

— **Expoziția școlii industriale femeiești în Arad.** Eri s'a deschis expoziția școlii industriale femeiești din strada Hassinger. Este foarte succasă. Elevele și-au expus și de astă-dată rodul străduinței lor dintr'un an, picturi, lucruri de mână, broderii etc. Vizitatorii au rămas încântați de admirabilele lucrări. Îndeosebi noi Români putem fi mândri căci dintre toate elevele s'au distins mai ales două Românce: D-șoara Hortensia Raicu și Livia Dimitrescu. Aceasta din urmă a expus o perdea la care a lucrat opt luni. D-șoara Raicu a fost apreciată în locul întâiu. Iată ce scrie „Arad-és Vidéke“: În ceea-ce privește lucrurile de lux în primul loc trebuie să amintim pe d-șoara Hortensia Raicu, ale cărei perini de canapea lucrate cu un gust distins și cu mână artistice sigure, sunt decorul expoziției.

În pictura peisajelor în acvarel și în pirogravura se distinge Valeria Lazar.

Hortensia Raicu și în grupul acesta se poate aminti în locul prim între cele mai bune. Se produce și aici cu câte-va acvarele și picturi în ulei foarte reușite, precum și cu obiecte de lux.

— **Duel politic în Serbia.** Din Belgrad se anunță, că ziarul *Novi List* a publicat în zilele trecute un articol care judecă aspru ținuta autoritară a oficerilor. Pentru acest articol redactorul responsabil al numitului ziar a fost provocat la duel de către un oficer. În duel, care a produs mare senzație în Belgrad, oficerul a fost rănit grav.

— **Asasinarea lui Delianis.** — Delianis prim-ministru al Greciei, care a fost ucis Marți în urma unui atentat încă neexplicabil în motivele sale, s'a născut în 1826 la Kalavrita; și-a făcut studiile de drept la Atena și le desăvârși la Paris, intră apoi în administrație și la 1859 deveni secretar general al ministeriului de interne.

De atunci toată viața și-o consacră politicei. Grație talentului oratoric, a inteligenței vii și a culturii sale întinse, el reuși să se impue curând în primul rang și să joace un rol foarte activ în politica Greciei.

El a intrat prima-ora în minister la 1862 după abdicarea regelui Otton.

Adunarea constituantă, care se formă atunci spre a alege un nou rege numi pe Delyannis ca ministru al afacerilor străine.

Căți-va ani mai târziu el fu trimis ca ambasador la Paris, și rămase acolo până când primul ministru Zaimis îl aduse iar în cabinet ca ministru de externe.

Delyannis a jucat un rol foarte însemnat în istoria Greciei. Fiind ministru de externe în 1878 se duse la Berlin și obținu dela congres ca să se cedeze Greciei Tesalia, care era stăpânită de Turci. În 1897, în urma izbucnirii revoluției în Creta, Delyannis, fiind prim-ministru, trimise armata grecească să ocupe insula, ceea-ce provocă războiul greco-turc, în care grecii au fost bătuti.

Atunci Delyannis căzu dela putere și părea că se retrăsese din politică dar după căți-va ani fu ales deputat și formă din nou un partid și ajunse iar prim-ministru. Acum el avea de gând să introducă reforme adânci în Grecia, când o mână criminală i puse capăt vieții.

— **Atentat de bombe contra unui claustru.** Din Loeben se comunică știrea că în zilele trecute când portarul claustrului Redemptor a deschis dimineața poarta, a aflat așezată în prag o cutie de tinichea acoperită cu carbă. Portarul a deschis cutia cu multă îngrijire și a găsit în ea cuie și praf de pușcă. Probabil e, că au voit să comită un atentat de bombă contra claustrului.

— **Averea împăratului Wilhelm.** Referitor la comunicația ziarului „Daily Express“ din Berlin se comunică oficios că împăratul Wilhelm

nu are nevoie de împrumut de bani, având ca rege prusian șaptesprezece milioane mărci anual și afară de aceasta este cel mai mare proprietar în Prusia, având și o colosală avere particulară. În cursul domniei moșului său și-a pus la o parte cincizeci milioane mărci. Astfel împăratul e în situația să-și poată prevedea spesele și fără împrumut.

— **Deputat austriac atacat.** Din St.-Pölten se telegrafează că în Rohrbach au atacat niște muncitori pe deputatul Scheicher. Scheicher a vorbit într-o adunare de muncitori și când s-a întors la gară l-au aruncat cu petrii și bețe, răbindu-l grav la față și la ochi. Prietenii l-au dus apoi în Rohrbach, unde va avea să zacă mai multe zile.

— **Furtuni mari în Germania.** Se scrie din Hamburg, că Vineri și Sâmbătă au fost furtuni teribile în Germania de Nord, de Sud și de Vest. După datele primite până acum a trântit fulgerul în 62 locuri, și a prefăcut în cenuse 116 edificii și a omorât trefzeci și patru oameni. Pe câmpuri au căzut jertfa trăsnetului multe animale de casă. Grindina a nimicit sămânăturile în multe locuri.

— **Sinuciderea unui maior.** Din Viena se anunță că într-un hotel de-acolo s'a sinucis maiorul Reitz Victor de reitzenck, comandantul regimentului 7 din Klagenfurt. Reitz a sosit la Viena în săptămâna trecută și și-a luat locuința într-un hotel. Eri dimineața când servitorul a voit să intre a găsit ușa încuiată și nici la repeștele bătăi n'a deschis. Au deschis apoi ușa cu forța și l-au găsit pe maior mort. Pe masa de scris au găsit o scrisoare adresată superiorității militare și o adouă cu inscripția: *Testamentul meu.* În vineria trecută maiorul Reitz a scris o scrisoare corpului său ofiteresc și între altele zice: „Nu mă căutați, că n'aveți să mă găsiți nici odată. D-zeu cu voi“. Maiorul suferea de gravă boală de nervi.

— **Miscarea contra duelului în Spania.** Se anunță din Madrid: La 29 Octombrie 1904, baronul de Albi din Barcelona, prin apeluri publicate în ziare, a dat impuls mișcării contra duelului în Spania. La 34 Februarie 1905 a publicat în Barcelona un manifest în privința acestei iscalit de 200 din numele cele mai de frunte din acest oraș. Peste câte-va săptămâni au venit sub drapelul său 700 de membri. La 17 Martie 1905 s'a ținut la Barcelona o întrunire în care baronul a întemeiat Liga catalana și s'a constituit un comitet provizoriu. La sfârșitul lui Martie s'a constituit o ligă în Tortosa (Catalonia). Într-o întrunire ce a avut loc la 27 Aprilie 1905 în Saragossa, de Albi a întemeiat Liga aragonică

avind de președinte pe generalul dela Sala Valdis și numărând mulți membri. Într-o adunare ținută la 21 Maiu 1905 în Valladolid (Castilia) baronul de Albi a întemeiat Liga castiliană cu un comitet provizoriu de 400 de membri din acest oraș. Ședința s'a ținut în teatrul Zorilla, cu cel mai mare entuziasm: ea a fost prezidată de guvernatorul civil care într-o lungă cuvântare a sărbătorit pe întemeietori și le-a mulțumit. Aproape peste întreaga Spania se întinde mișcarea în contra duelului. S'au format numeroase comitete: în Valencia, Leon, Astorga, Galicia, Asturia, etc. După o activitate de patru săptămâni, baronul de Albi a reușit să organizeze la 25 Maiu în Madrid în saloanele Academiei de drept o numeroasă întrunire, în care s'a constituit un comitet central provizoriu al Ligii spaniole. Toată presa din Madrid a salutat cu bucurie această mișcare și a sprijinit o energie. La sfârșitul lui Iunie se va ține o nouă adunare la Madrid în care se va alege comitetul central definitiv pentru întreaga Spania.

— **Intru eternizarea memoriei,** mult regretatului *Ilie Dopp*, fost inginer de comasatie, dl *Eugen Brote* (din Găiceana), a trimis la adresa d-lui Vic. Tordășianu, președinte al Reuniunii sodalilor români din Sibiu suma de 20 coroane, cu menirea de a se vărsa în fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vinzare pe sama meseriașilor noștri. „Această sumă o dau, zice dl Brote în scrisoarea sa, în locul unei coroane de flori pe mormintul regretatului nostru camarer *Ilie Dopp*“. Fie ca exemplul bunului nostru *capitan* se alie mulți imitatori între camararii noștri.

— **Aniversarea morții lui Garibaldi.** Zilele acestea s'a făcut la Roma o manifestațiune pentru comemorarea aniversării morții lui Garibaldi. Manifestanții erau în mare parte socialiști și republicani. Ei au cântat în cor marșul internațional. A trebuit ca poliția să intervină. Trei din manifestanți și mulți guarzi au fost răniți.

— **Telefonul la Paris.** Zilele trecute s'au împlinit tocmai 20 de ani de când a fost instalat la Paris primul telefon. Exploatarea telefonului fusese concedată unor companii particulare. Dar publicul nu răspunde la apelul lor: el voia să vadă funcționând aparatul înainte de a se abona; dar administrația nu autoriza instalarea provizorie. Un comerciant din cartierul Luvrului instală atunci, fără permisiunea administrației, un fir legând cele două birouri ale sale. Întreg parizul aleargă să vadă această instalație și de atunci începură să funcționeze telefoanele.

— **Calător român.** Ni-se scrie: Astăzi în 17/VI a sosit aici în Serajevo un Român Transilvănean cu numele Mano Lacu, care a plecat din Sofia în 17 Martie a. c. cu gândul se călătorească toată lumea în 7 ani, luând cu sine afară de o traistă pe spate, și un băț în mână numai 3 heler! în buzunar. Unde ajunge lasă cărți postale cu fotografia sa, rugând să i se dea un ajutor pentru acest angajament de călătorie. Pe mâna stângă poartă tricolorul românesc, bulgăresc și sârbesc, adică a țării prin care a trecut până acum. Pe palărie are o panglică cu inscripțiunea „Le touriste Mano Lacho, Roumain de Transilvanie“; pe piept are o distincțiune turistică.

— **Neolog.** Subscriși cu inima zdrobită de durere anunțăm încetarea din viață a mui iubitelui nostru soț, tată, soțu, moș și frate, *Ioan Radu*, proprietar, membru ordinar al „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român, repausat la 16 n. l. e. după un morb scurt, împărțit fiind cu Ss. Taine ale muribunzilor, în anul 68-lea al vieții și 45-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului repausat se vor înmormânta în 18 n. l. e. la orele 4 p. m. în cimiterul gr. cat. din loc. În veci pomenirea lui! Sasujfalău, 17 Iunie 1905 Paraschiva n. Maior, soție; De etriu episcop, Nicolae, iacob vicar și Todorica m. Teușan fiu; iacob Teușan, giere; Domnica n. Radu noră, Ioan, Vasilie, Ioan, Octavian, Valeria, Paraschiva, Eugenia, Valentina și Todorica, nepoți și nepoate. Mihail Radu frate.

— **Mulțumită publică.** Ne fiind în stare ca în persoană ori prin scris să aduc mulțumită tuturor acelor cari din p.ilejul decedării neuitatului meu soț *Ilie Dopp*, inginer de comasare, m'au condolat cu nenumărate scrisori și depeșe, îi rog să primească pe această cale cea mai sinceră a mea mulțumită. *Medias*, în 18 Iun.

Văd. *Alexandrina Dopp*, nasc. *Moga*.

— **Invitare!** Elevii dela școala gr.-or, română și tinerimea din Leuceștii, Vă invită cu onoare la petrecerea de vară ce se va ținea Duminică, la 25 Iunie a. c. n. în pădurea din hotarul Leuceștilor. Începutul la ore d. a. Prețul de intrare: de pers. 60 fl. *Comitetul*.

— **În mîi de casuri a făcut minune** *Bert Müller* (Budapesia, V., Vadasz-utca 27/K cu invenția sa: crucea dublă electro-magnetică nr. 86.967 R. B. Astăzi ne aflăm de nou în poziție a publica două scrisori de recunoștință, pe cari le-a primit inventatorul acestei cruci. Acestea sunt: Stimate dle Müller! Sesulatul la care se ajunge cu aparatul d-voastră e minunat. Prin folosirea acestuia m'am vindecat pe deplin de du-

Curgerea întâmplărilor subscrisului în timpul revoluției maghiare.

În luna lui Maiu 1848 făcându-se dela Pestă înștiințare, că cu îngăduința ministerului unguresc se va ține o adunare a poporului Român în Lugoj sub președinția lui Murgu grăbii și eu, ca unul, nu din cei din urmă Român a Banatului, din curiozitate a merge; parte ca să cunosc pe Murgu a căruia mare popularitate în părțile Lugojului era vestită; parte să văd ce obiecte se vor propune, și ce rezultate vor purcede din așa adunare a românilor, fiind că așa adunări singur, a poporului Român, în părțile acestea din veacuri nu sau ținut.

NB. Cine a putut prevedea că adunarea aceasta în timpul de acum complot rebel se va numi, când atunci ministerul unguresc, stătea sub cămașa împăratului, steaguri treicore fluera la casa comandantului general în Timișoara, la casa episcopilor, la magistrat și la toate casele erariale, toți adunarea de legiuată o socoteau.

Eu cu îngăduința episcopului meu plecai către Lugoj, unde luni pe lângă 9 ceasuri dimineața ajunsel, tocmai când adunarea se puse în mișcare, pășind cu pompă către locul hotărât sub „dealul viilor“ din care cauză cu Murgu nu putui avea întâlnire mai înainte de adunare; fui silit cu mulțimea împreună a merge.

Murgu deschise adunarea cu o cuvântare lungă, puind înainte, că de oare-ce împăratul nostru pe Sârbi de rebeli iau declarat, românilor, e ne trecut de lipsă a se despărți de acest neam rebel; ca nu cumva și peste Români să-și res-toarne acea notă a ne credinții. Spre care scop,

mai înainte de toate trebuiesc episcopii Sârbești tipați din scaune, ca nu prin mijlocirea clerului sârb, să se amăgească Români și în locul acestora să se aleagă vicari episcopiești dintre Români, cari au vază la popor.

Poporul la prochemarea aceasta, pe mine cu un ton de vicar mitropolitan mă aleasă! Cauza de ce tocmai pe mine, este căci din vre-o 200 de preoți adunați, mai mulți ai mei clerici or fost, timpul profesoriei mele de 12 ani, în catedră clericală din Verșet; acești preoți în semn de mulțumire către învățătorul lor; fără indoială văzându-mă pe mine, în clipita aceea au informat poporul spre alegerea mea.

Eu cu toate puterile din cauza bătrânețelor m'am apărât de primirea acestei dirigătorii, dar nu am dobândit ascultare. Mai pe urmă strigară ca *vici* în cognumele meu să nu fie. Eu fui silit a mă acăltui dorinței mulțimii și primii cognomele strămoșesc familiar *Stoichescu*, apoi îngrijeai pentru acestea neașteptate întâmplări, părăsi adunarea, și mă înturna în oraș, toate acestea le pot adevări cei-ce au fost de față.

NB. De mirare că în pără episcopului în țir-cularele lui, despre mine slobozite și unde vine numele meu *Petrovici* să se adaogă: cu mincinos nume *Stoichescu*, măcar că acesta este cel adevărat al meu cognome, iară *Petrovici* prin episcopii sârbești s'au dat moșului meu la preoție, de după numele tatălui său *Petru*, precum se îndetinasă episcopii a face. De unde să vede că de neplăcut este sârbilor când vre-un Român țipă adaogătura *vici*.

Statornicia alegerii acesteia în cugetul meu au fost deșartă, eu numai ca o glumă am socotit-o, precum pot adevări protopopul Lugojului, al

Belintului, și alți domni cu cari în ziua aceea în Lugoj am petrecut. — Însă tocmai această alegere au fost cauza. căzutoilor peste mine ticăloși.

Dară altfel de simțiri au ținut aceasta în inima episcopului meu, care se temea, că eu acum cu ajutorul comisarului crăiesc de atunci Vucovici, de care mare frică avea zisul episcop cu putere mă voi pune în scaunul lui. Din care cauză nu întârzie a căuta tot felul de mijloace, cum ar pute să surpe, și de protopresbiterat să mă lipsească, ca să pierz influința la popor. Însă eu, măcar prin Murgu către așa paș îndemnat, totuși am rămas în supunere și ascultare către episcopul ca și mai înainte. El s'au încredințat din alții, că alegerea mea de vicar mie nu mi-au fost plăcută, dar totuși nu au încetat de a mă goni. Iară comisarului Vucovici alegerea aceasta a mea, nu au fost după gust, din cauză: că mai înainte cu câteva zile avusăm pricire cu dînsul despre cuvântarea lui Kossuth, în contra Națiunii Române, în Dieta țării, ținute, cum au informat zisul comisar, în privința alegerii din Lugoj, pe ministerul unguresc, nu știu, — destul că ministerul alegerea aceasta nu au probat, și așa au rămas deșartă.

Între aceea revoluția în țeară cu mari pașuri înainte, în Lipova se așezară peste 1000 ostași maghiari, comunicația între Lipova și Timișoara în Septemvrie 1848 să curmă, manifestul 17-18 rătesc din 3 Octomvrie la noi nu pătrunse. Cătră începutul lui Octomvrie mai mulți bătrâni, mueri și prunci de grozăvia tunurilor fugisem peste Murăș la Radna și Paoliș, unde avem vie și casă, până când va trece furia bătăii. Oastea împărătească învinsă, și Ungurii fură refugiați.

rerea reumatică, de care suferiam. Primește deci sincera mea mulțumită. Cu distinsă stimă F. Lindenschmidt (Német Patanka, la 11 Febr. 1904). — Preastimatele dle Müller; Te rog a'mi trimite încă un aparat de al d-voastră, care mi-a ajutat contra durerii de inimă, și de care am lipsă pentru o amică a mea. Cu stimă Vilma Wavrik (Gram, la 31 I 1904).

— Spițeria C. Balassa cheazășuește, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricacios feiit. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumșetare delatură imediat pistrui, pete, spuse și alte necurătenii ale feței, face fața lucie, tinăra și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spițerie. Depositul principal în Arad: Spițeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

Raport gen despre activitatea societății „Inocențiu M. Clein“ din a. 1904 - 1905.

(Urmare).

Partea specială.

I. Comitetul societății.

Comitetul societății ales în ședința constituantă din anul trecut s'a completat în ședința primă administrativă ordinară ținută în 8 Oct. și astfel comitetul soc. pe an. 1904-1905 a fost compus din următorii: Presedinte: V. Deciu teolog an. IV.; vice-preș.: Ioan Cârnat teolog an. III.; secretar: Aurel St. Vodă teol. an. IV.; cassar: Silviu Roșiar teol. an. III.; controlor: Emil Paul Pop Masca teol. an. II.; bibliotecar: Alexandru Ghelner teol. an. II.; vice-bibl.: Vasile Cerghizan teol. an. I.; notar: Augustin Folea teol. an. I.; iar membrii în comisia literară au fost aleși: Petru Balas teol. an. IV. și Iosif Bogdan teol. an. IV.; Simion Gocan și Aurel Marcu teologi an. III.; Adrian Oțoiu și Septimiu S. Popa teologi an. II.; Vasiliu Berinde și Vasile Murășan teologi an. I. ~~Si ca mesul soc. să nu se întrerupă nici în de-~~șul lunilor de vară, de acea în ședința constituantă ținută în 10 Maiu pe anul de gestiune 1905-1906 comitetul soc. s'a compus astfel:

Presedinte: Simion Gocan teol. an. III. Vice-preș.: Septimiu Popa teol. an. II. Secretar: Silviu Posiar teol. an. III. Cassar: Emil Paul Pop Masca teol. an. II. Controlor: Aurel Păculea teol. an. I. Bibliotecar: Valeriu Opreș teol. an. I. Lăsând a se completa pe anul vii-

tor prin intrarea noilor alumnii în sinul societății.

II. Membrii societății.

a) fundatori:

1. + Exelența Sa Dr. Ioan Vancea de Buteasa metrop. (Blaj). 2. Exelența Sa Dr. Victor Mihályi de Apșa metrop. (Blaj). 3. + Exelența Sa M. Pavel episc. (Oradea-Mare). 4. Ilustritatea Sa Ioan M. Moldovan canonic (Blaj). 5. + Reverendissimul Alex. Micu canonic (Blaj). 6. Rev. S. P. Mateiu canonic (Blaj). 7. + Rev. Dr. Alex. Grama canonic (Blaj). 8. Ilustritatea Sa Dr. Vas. Hossu episc. (Lugoj). 9. Ilust. Domn Iuliu Bardon insp. reg. în pens. (Sibiu). 10. + Rev. Basiliu Raț rector sem. (Blaj). 11. Sp. Dna Iulia Laurentiu. 12. Sp. Domn Dr. Nicolae Calmurky. 13. Sp. Dn. Dr. Teodorescu med. mil. (Alba-Iulia). 14. Dl E. Măcelar preot pens. (Miercurea). 15. Dl E. Petroviciu căpitan (România). 16. Dl E. Elefterescu (România). 17. + Dl George Boer locotenent (Vad). 18. On. Doamnă Silvia Handrea preoteasă (Lăscud). 19. On. Dn. Ioachim Totoian preot (Chișfalău). 20. Institutul de credit „Patria“ (Blaj). 21. Inst. de credit „Economul“ (Cluj). 22. + Clariss. Ioan Bob prof. (Blaj). 23. + Rev. I. Antonelli canonic (Blaj). 24. + Rev. S. Ciacian. 25. + Rev. Const. Pappfalvi canonic (Blaj). 26. + Dl Ioan Bozac preot (Sâmbetelec). 27. Instit. de credit „Arieșana“ (Turda). 28. Inst. de credit „Murășana“ (Reghin).

b) Onorari.

1. Ilust. Sa Dr. Demetriu Radu episcop (Oradea-Mare). 2. Ilustr. I. M. Moldovan. 3. Rev. Alex. Micu canonic (Blaj). 4. Rev. Dl Alex. Grama canonic (Blaj). 5. Rev. Dr. Victor Smigelski canonic (Blaj). 6. P. O. D. I. German prof. sem. (Blaj). 7. Dl A. Boca Velchereanu. 8. Dl Iuliu Pop. 9. Iosif Pop. 10. Dl Gedeon Blăjan. 11. + Rev. B. Rațiu rector sem. (Blaj). 12. Clariss. Dn. Dr. Vasiliu Lucaci preot (Sisest). 13. P. O. D. Dr. Ilie Daian protop. (Cluj). 14. Rev. Ar. Augustin Bunea canonic (Blaj). 15. Rev. Dl Dr. Isidor Marcu canonic (Blaj).

c) Ordinari

Toți alumnii Seminarului gr. cat. din Blaj.

d) extraordinari:

On. Dn. Dr. E. Văcurar preot și sub pref. la internatul Vancean de băieți. On. Dn. Ioan Neagu preot (Dravos). St. Dn. Ioan Făgărășan inv. (Tür). M. On. Dn. Nicolae Ioneș prof. sem. (Blaj). Dl Victor Câmpian teolog bial (Blaj). Dl Alexente Geamăn teol. bial (Blaj).

(Sfârșitul va urma).

Bibliografie.

A apărut și se află de vânzare (prețul 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului „Tribuna“ interesantul studiu:

„Die Bedeutung des Rumänischen Elementes im Völkerconcerte Europas von Eimen Patrioten.“

Broșura aceasta scrisă nemțește este merită ca în cercurile înalte politice din Austria și străinătate să facă cunoscuți pe Români.

Au apărut „Revista Noastră“ sub direcțiunea doamnei Constanța Hodoș, cu cuprinsul următor: „Te-am părăsit“, „Scrisori iubite“ (versuri) de Simca; „Viit și morții“ de Lucretia C. Nicoara; „Nu arunca inima la...“ de Ion Gorun; „Inconștiență“ de Laura Vampa; „Meditațiune“ (versuri) de Elena Poenaru; „Iubire“ (versuri) de Maria Cuntan; „Solorin“ legendă de A. Tălășescu; „Rugăciune“ (versuri) de Elena C.; „Martiriul“ roman de Constanța Hodoș; „Cugetări“ de Elena A. Densușanu; Cronică literară de I. G.; „Cântă!“ (versuri) Ana M. Holda; Glume, Răspunsuri de Red. Un exemplar 30 bani. Se poate procura dela Adm. „Revista Noastră“ București, Bulevardul Elisaveta Nr. 67.

ECONOMIE.

Arad, 21 Iunie

Expositie de galițe. Reuniunea economică din comitatul Sătmár a hotărât să aranjeze o expoziție de galițe. Expoziția se va ține în Sătmár cu ocaziunea alergărilor de cal din toamnă.

Starea sămănăturilor. Ministrul de agricultură zilele acestea și-a publicat raportul despre starea generală a sămănăturilor pe baza rapoartelor primite dela referenții săi economici din diferite părți ale țării. În raportul trecut era multă jeluire pentru lipsa de ploaie, de atunci însă a plouat și prea mult deși pe unele locuri totuși se mai plâng de secetă. Raportul de altfel conține totuși de astă dată destulă jeluire. Rugina, negura, tăciunile șoarecii au dijnuit recolta. Cu toate acestea raportul în general se poate numi favorabil și dacă timpul va favoriza sămănăturile și pe mai departe recolta va fi mai bine de mediocră. Îndeosebi îmbucurător e, că toate soiurile de grîne, fânaje și poame sunt reușite așa că dacă și eventual nu se va ajunge vreun osebit record, de vară va fi din toate destul.

După învingere un comisar împărătesc Stoianovici, sârb din Timișoara, fără îndoială trimis ca să organizeze treburile orașului el începu a reforma biserica, pe mine mă lipsi de protopresbiterat pe cel mai harnic Românesc învățator în Hațeg îl scoase din școală, și așeză Sârb în școala românească, cărțile sârbești înainte de 4 ani cu îngăduința Episcopului scoasă din biserică, iarăși le răpuse și porunci sârbește a se cânta, și până când săvârși dânsul acestea, pe vre-o 6 Români mai aleși din Lipova îl puse la închisoare, toate acestea le săvârși dânsul cu ajutorul baionetelor, măcar că din partea comandantului general nu era pentru aceasta la Lipova trimis.

Eu auzind despre acestea nedrepte pașuri a unui comisar civil, nu am voit îndată a mă întoarce la Lipova, dară nici nu am fugit cu Ungurii precum zice Episcopul în circulațiile sale, ci m'am tras la Episcopul Aradului în Cuvin, unde dânsul locuia și unde bine primit fiind am rămas până la mijlocul lui Decembrie, neavând cauză de a mă întoarce la Lipova, căci din protopopiat eram lipsit.

Iară după-ce m'am înturnat, am scris Episcopului meu, oare este suspensia de un comisar țivil mie dictată? și este aceea cu știrea Măriei Sale și prin Măria sa aprobată? la aceasta dobândind răspuns că suspensia mea stă până atunci, până-când eu ajunsă declarație voua da, din ce pricină la apropierea oștilor împărătești am fugit peste Murăș. Eu îndată am trimis declarația mea însă nici un răspuns nu am căpătat nici până astăzi, scris-am și a doua-oară ca de cumva data declarație nu e de ajuns, să mi-se înștiințeze ce se mai cere dela mine, nici la aceasta nici un răspuns.

În primăvara anului 1849 Ungurii se impunseră, cuprinsă tot Bănatul afară de cetatea Timișorii, în ținuturile sârbești pe lângă Tisa și Dunăre făcură mai mari pustii, toți protopopii și partea mai mare a preoților fugiră peste Dunăre, poporul lipsit de păstori duhovnicești, cu multe dosedire cerea preoți dela comisari ungurești, acestea în confuzie puse nu știa ce face Episcopul închis în cetate. Diecesa nu avea cap îndreptător; în așa circumstanții fură siliți comisarii a cere dela minister îndreptare, și de abia acum după un an întreg, adică pe lângă începutul lui Iunie 1849 văzându-se ministerul înstrămtorat, voină a face din destul voirei poporului, aprobă alegerea mea în Lugoj făcută, și prin o scrisoare dela fostul ministru al cultului Horvat, mi-se încredință, ca din locurile unde prea mulți preoți se mută la parochiile pustite ca poporul să nu aibă lipsă de biserică servire.

Nu pot descrie supărarea în care mă confundă scrisoarea aceasta, de oare-ce până acum în curgerea revoluției acesteia foarte retras m'am ținut; dară fiindu-mi ticăloasa starea bisericească cunoscută, și anarhia în care căzuse, văzând că fibră și vișșpani rânduiesc preoți în stațiile goale, sau preoți singuri se așează în așa parochii, nerânduși de nimenea, căpătând veste, că prin regimentul Panciovii, spre mai mare mahnire a familiilor creștinești, morții fără preoți se îngroapă, și pruncii fără botez mor, ba la unele locuri preoții romano-catolici săvârșesc slujbele parochiale la creștinii noștri; preoți de ostași ungurești pretulindenea goniți, batjocoriți, întemnițați, pușcați sau spânzurați toate acestea văzându-le cu ochii Episcopul și Archimandritul

închis în cetate fără de a face mai nainte vre-o rânduială în privința ocărmuirii eparchiei.

Eu ca mai bătrân în dieceză Protopop temându-mă mai târziu de vre-o imputare, căci într'u așa primejdios timp nu am grijit de biserică, — hotărâi predata mie administrație a primi, nădăjduind în timp mulțumire a nu agonisi, căci în timpul cel scurt al administrației mele prin făcutele din partea mea energioase pașuri către ministerul maghiar, tuturor rețelilor susnumite s'au făcut capăt. În timpul administrației mele nici un preot mai mult nu s'a întemnițat, nici nu s'au omorât, și diregători țivili nu s'au mai amestecat în treburile bisericăști. Iară în loc de speranță, mulțumire, căpătai robie pe 12 ani, confiscăția averei mele și așa puține, și cătuse de fer pe mâinile mele.

Anecdote.

Prezență de spirit. La o paradă militară, care s'a ținut după memorabila bătălie dela Austerlitz, Napoleon fu trântit de cal și se părea, că s'a lovit tare. Toți își perdură capul și se înghesuiră spre împărat, numai un student de politehnică îl dete palaria, care sburase la mai mulți pași.

— „Ți mulțumesc, căpitane!“ — zise Napoleon.

— În care regiment? — întrebă cadetul ne mai putând de bucurie.

— În garda mea! — răspunse marele Napoleon bucurându-se, că a găsit încă un viteaz, care sporește numărul vestitei găzdi.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAŢIONAL —

De

56

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Recunoscând oboseala calului său, descăli-case și privea în depărtare ultimele licări ale focului, tot întrebându-se ce se făcuse Luiziana, când deodată tresări: auzise un galop de mai mulți cai, cari se apropiau.

Supunându-se unui instinct nehotărât de prudență, își conduse calul după o tufă mai deasă și-l prinsă de nări, pentru a-l opri în cazul, când ar avea reua idee de a necheza, auzind că vin semeni de ai lui.

Observă numai decât căli-va indieni, cari sosind lângă dânsul se opriră brusc, ca pentru a asculta.

În fruntea lor spre marea sa uimire, recunoscu statura fostului asociat, Ludovic Lebar care era lesne de deschilinit în mijlocul tovarășilor săi, mulțumită hainei sale nemărginite sale pâlării *sombrero* și barbei sale, cu toată noaptea destul de întunecoasă.

Lebar avea dinaintea sa, în curmeziș pe șea, un lucru fără formă, pe care Thornley îl luă mai întâiu drept un mare sac alb, dar pe care-l recunoscu îndată, cu o emoțiune sfâșietoare, că este corpul unei femei probabil leșinate. Și inima sa începu a bate desperată, la ideea că aceea femeia putea fi numai Luiziana Dupré!

În curs de o secundă ținu revolverul întins spre pieptul trădătorului, care se afla ca la douăzeci metri de acolo. Și mai târziu, istorisind această aventură, nu înțelegea încă, cum avuse atâtă sânge rece și destulă putere de caracter pentru a nu-l ucide.

Tovarășii lui Lebar erau cel puțin în număr de douăzeci. Dacă aceasta urmă ar fi căzut, era evident că el n'ar fi fugit fără a recunoaște mai întâiu numărul atacatorilor și mai ales fără a lua faza, moartă sau via. Ar fi riscat dar cu siguranță viața acestuia, în același timp cu a sa proprie.

Și zău viața sa mai avea nițică valoare, dacă fata era în viață și mai rămânea oare care speranță de a o mântui.

Strînse nițel mai tare nările calului său, care cu greu rămânea nemișcat, și ascultă din toate puterile.

Atunci auzi pe Lebar vorbind englezește prizonierul sale:

„Poți mulțami cerului și poate mie, domnișoară, că ești scăpată de un moment încoace. Ce imprudență să rătăcești singură prin această pădure plină de Piel-Roșii! Blăstemații de Regulatori m'au împiedecat de a prinde pe verișoara d-tale, dar cu ajutorul lui Coadă de Tigrul nostru va veni.

Și, de altcum, ne vom mulțumi cu d-ta pentru a ne uâzbuna, dacă nu o vom putea prinde. Înzădar privești în jurul d-tale d-șoară. Am* mai păcălit odată pe urmăritorii noștri, cu tot vicleșugul lor. În acest moment acei nebuni sunt ocupați cu urmărirea unui Indian învâlit cu o pătură albă, și pe care l-au luat drept d-ta, pe când noi plecam liniștiți împreună, încântătoare miss Magoffin“.

Thornley, își mușca pumnii atât îi era de greu să-și stăpânească mânia și ura, care-l frământau; dar era silit să recunoască, cumcă Lebar spunea adevărul, căci de câte-va minute auzia galopul repede al câtorva cai și detunări de arme, ca și cum niște oameni ar urmări pe unul sau mai mulți alți oameni într-o direcțiune perpendiculară pe rlu, adică pe aceea, pe care o urmăse mișelul răpitor cu prada sa.

Cu toate cuvintele trădătorului măgăiaseră nițel pe tinăr vestindu-l sosirea Regulatorilor. Luiziana nu-și pierduse tot timpul părăsindu-și amicil. Oamenii dreptății sosiseră poate la timp pentru a ajuta pe aceștia din urmă! Ear tinăra fată, fără îndoaie, se întorsese în lagăr împreună cu ei.

Cu două zile sau chiar cu două ore mai curând, în împrejurări de același ar fi avut mai puțină stăpânire asupra sa însă-și; de sigur ar fi ucis pe Lebar, pentru a se repezi în ajutorul Tennesseeel, și astfel și-ar fi pus în joc viața proprie, precum și pe a tinerei fete, aproape cu siguranță, fără nici o nădejde de succes.

(Va urma)

Redactor responsabil: Sever Boer.
Editor-proprietar: George Nichea.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de contabil la nou înființatul institut de credit și economii „SOIMUL“ societate pe acții, se scrie concurs pe lângă următoarele emoluminte:

Salar anual 1200 coroane și tantiemă statutară; salarul după împrejurări va crește an de an după cum se vor înmulți și agențele societății.

Dela recurenți se recere se aibă calificățiunea necesară, adică se recere să fie absoluți de vr'o școală comercială superioară și afară de aceea să aibă praxă recerută pentru a putea fi capabil de a conduce de sine stătător registrele societății.

Oferte au de a se trimite la adresa subsemnatului director în Vascău (Vaskóh) (com. Bihor) cel mult până în 10 Iulie 1905. Vascău, la 17 Iunie 1905.

Nicolae Bogdan,
director.

690

Se caută un cand. de avocat cu praxă (din 15 Iunie).

Reflectanți să se adreseze la Dr. Sever Ispravnic, avocat Arad, comunicând și condițiunile.

2-3

KARTOTHEK

A R T O T H E K

In interesul său propriu e bine ca fiecare să cunoască sistemul public de contabilitate americană

Glogowski „Kartothek“

cari toate firele se concentrează într-o singură mână și astfel face economie de muncă și cheltuieli și în același timp are o privire mai largă și o controlă mai bună. Informațiunile mai pe larg respective înviațiuni de celor ce s'interesează, fără a fi obligat a cumpăra

Glogowski și Soțul

secția biroul modern „KARTOTHEK“
Budapest, VI., Andrássy-ut 12.

Telefon 16-09. Telefon 16-09.

KARTOTHEK

--- Să vinde --- o fabrică de sapunerie

care e deja de 60 ani susținută, și de 32 ani e în mâna dlui COSTA MANIU, Timisoara-Fabrică. — Cari voesc a cumpăra fabrica aceasta să se adreseze la susnumitul.

689 1-5

IOSIF HEGEDÜS
Cronometrar, Clasornicar și Gluvergju
Arad, piața Boros Béni 10.
Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Clasornice cu precisiune. 560

DOCTORUL ALEX. M. POP
specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — în
BAILE HERCULANE
(HERCULESFURDÓ)

Rog pe ori-cine să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologin și giuvaericele din argint și aur curat de 14 carate

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor
clasiornicar și giuvaergiu.

Bijuterii, oroloage, aur călcat
și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai marte ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR
clasiornicar și giuvaergiu
ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)
Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente
FRATELOR BERTA
(Berta Testvérek)
Arad, Andrássy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nadrag și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dalapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a conselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.
Foarfece engleze, Solingene veritabile, peneșinuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“
Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint:
VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

BRUNNER BÉLA
Arad, — Piața Libertății — Nro. 20
(palatul contelui Nádasdy).

Specialități de mode pentru domni.
Cele mai nouă specialități, precum:
— pâlării, cămăși, cravate ș. a. —
Mare asortiment de obiecte de călătorie
Un portal modern de vîndut
— cu preț moderat. —
Se primesc ca ucenici doi băieți cu bună conduită.

Află imediată aplicare — **Un culegător tipograf.**

Reflectanții, în scrisorile lor să anunțe unde au — **și se adresa la administrația** mai lucrat și ziua când pot intra în serviciu. — **ziarului „Tribuna“.**

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime. Serviciu prompt și conștientios. — — — Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

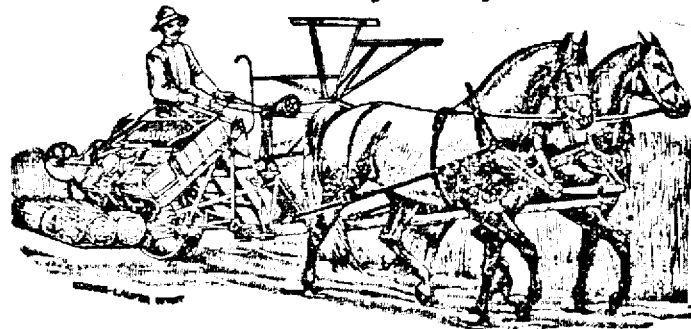
CARTOFI PRIMA cu vagonul — — — pentru culna și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárváros, Fő-utca 33. sz. —

Carol Drössler

fabrica priv. ces. și reg. de mașini agronomice
Budapesta, VI., Váci-körút 59.

Liferează:
Automobile,
locomobile,
asortimente com-
plete pentru mașin
de imblătit, asor-
timente pentru
pluguri cu aburi,
„Milwaukee“

mașini de cosit, de secerat și legat snopi, construcția cea mai nouă.
mașini de sămănat „Rákóczy Drill“ și ori-ce alte mașini ese-
cutate solid și trainic.

Conspect pentru prețuri și articole se trimite gratis la dorință.

490

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feleurite
din magazin și admirabilele sale
bandage și diferite preparate, ca:

Cremă de lacrimioare: preparat superb, delătură pistrui, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Săpun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nestricăcioase — care împrumută feței o culoare foarte plăcută fără
ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praf de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul
dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Preparatele se capătă tot- **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András- **Arad.**
deauna proaspete — la **sy-tér și Petőfi-n.**

Mester zidar cu diplomă.

Intreprenor de zidiri.

PFEIFFER SÁNDOR

Cancelaria în Arad, str. Török-Gabor No. 2.

la tot felul de lucrări de zidărie, precum:
case de închiriat, case particulare, vile și alte,
în ori-ce stil, în provincie și loc.

Edificări de ghetării, elevatoare, magazine,
grajduri ș. a., în stil american și de alt soi,
precum și transformări de case, colorări și de-
corări de fațade, svintarea pereților umizi, ș. a.

Esoperează cele mai mari împrumuturi
— — — pentru edificări. — — —

Atelierul de tâmplărie

al lui

Czirkál Géza

din ARAD, Sina-utca,
execută tot felul de lucrări atin-
gătoare de această branșă cu a-
tenținne deosebită și cu prețuri
din cele mai scăzute.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta
mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvîrșire inofensivă și face pielea fină
de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supă-
răcioși, alunițele și petele de fleat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

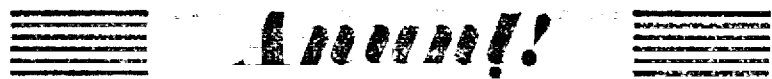
Gyöngy-Créma pudră 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utoza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experien-
țele mele extinse făcute în

o o Austro-ungaria, Germania și America o o

mă aflu în plăcută poziție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lângă pre-

o—o—o țurile cele mai avantajoase o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, stăr-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Seitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țigări de miel și marl, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinării sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz,
garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paraturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinstit

o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Desfacere generală de prăvălie

!!!! cu îngăduință. !!!!

Aduc la cunoștință onor. public. că cu în-
ceperca zilei de astăzi vînd cu prețuri cât se poate
de moderate asortimentul meu de

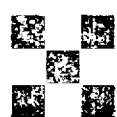
stife de lână, pânză, cretoane,
batisturi franceze și delene

precum și tot felul de articoli de categoria aceasta.

Cu stimă:

Löwy Ármin jun.

Piața Libertății No. 1.

Prețuri fixe!

INTEMEIAT IN 1848.

M. — — — N — E — U — M — A — N — N

furnisorul curții cesare și regale.

Magazin de haine gata bărbătești, de copii și de fetițe,

■ ■ ■ in ARAD, lângă „Crucea Albă“. ■ ■ ■

Despărțămînt deosebit de croitorie de comandă după dorință.

■ ■ Mare alegere de stife streine și indigene. ■ ■

Telefon pentru oraș și comitat No. 457.

Prețuri fixe!

Prețuri fixe!